

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME

DERSİ VEREN ÖĞRETİM ÜYESİ:
PROF. DR. EVREN CABI

GİRİŞ

- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), kalkınma projelerinin çevresel etkilerini tanımlamak için yürütülen bir süreçtir.
- Ülkemizde ÇED süreci 7 Şubat 1993 tarihinde yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği ile yasal bir süreç olarak tanımlanmıştır.

- ÇED Yönetmeliği 23 Haziran 1997, 6 Haziran 2002, 16 Aralık 2003 ve 16 Aralık 2004 tarihlerinde revize edilmiş ve Avrupa Birliği (AB) ÇED Direktifi (85/337/EEC ve 97/11/EC) ile uyumlaştırmanın sağlanması için gerçekleştirilen son revizyon 17 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Nedir?

- ÇED, belirli bir proje veya gelişmenin, çevre üzerindeki önemli etkilerinin belirlendiği bir süreçtir.
- Bu süreç, kendi başına bir karar verme süreci değildir; karar verme süreci ile birlikte gelişen ve onu destekleyen bir süreçtir.
- ÇED'in temel görevi karar vericilerin daha sağlıklı karar vermelerini sağlamak için, onlara, projelerin çevresel etkilerini göstermektir.
- Bu süreç, gelecek bölümlerde de görüleceği üzere pek çok aşamadan oluşmaktadır.

- ÇED'in en önemli özelliklerinden birisi ilgili taraflar ve halkın görüşlerinin ve kaygılarının dikkate alınabilmesi için sürece katılım sağlanmasıdır.
- Projeler, idealden çok optimal çözüme ulaşılacak şekilde, tüm tarafların geri bildirimleriyle birlikte şeffaf bir biçimde gelişmelidir.

ÇED Neden Gerekli ve Faydalıdır?

- İyi işleyen bir ÇED sürecinin şeffaf tabiatı ve çok boyutluluğu sayesinde projenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek olası problemler, tasarım aşamalarında bertaraf edilebilir.
- Önerilen projeye getirilen çeşitli alternatiflerin incelenmesi, çevresel faydaları artırırken, proje sahibinin maliyetlerini azaltabilecek başka seçenekler de sunabilir.
- Aynı şekilde, halkın katılım süreci sayesinde, ilgili taraflar ve ilgili kamu kurumları arasında güven duygusu oluşturur ve katılımcı tabiatı sayesinde de ÇED süreci, ülkenin genel demokratik sürecine katkıda bulunur.

Faydaları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Uygulama aşamasında ortaya çıkabilecek problemlere karşı daha önceden önlemler üreterek hazırlıklı olunması.
- Proje sahibi için projenin tüm yönlerinin görülebilmesi ve seçeneklerin değerlendirilebilmesi.
- Karar verme sürecine yönelik daha güvenilir ve işbirlikçi bir yaklaşım sağlaması.